

Minimální znalosti člena SDH z oblasti prevence v požární ochraně:

Základní znalosti člena SDH:

- 1) Právní úprava na úseku PO
- 2) Základní povinnosti fyzických osob
- 3) Činnosti zakázané fyzickým osobám
- 4) Povinnosti obcí na úseku PO
- 5) Další povinnosti uložené fyzickým osobám
- 6) Požární ochrana při vytápění (spotřebiče – instalace, ochrana, komíny a kouřovody
- 7) Požární ochrana a hořlavé kapaliny, plyny
- 8) Požadavky na zajištění požární bezpečnosti staveb
- 9) Věcné prostředky PO a požárně bezpečnostní zařízení

Ad1) **Základní právní normou**, která platí na úseku požární ochrany, je **zákon číslo 133/1985 Sb., o požární ochraně ve znění pozdějších předpisů**. Kromě zákona o požární ochraně jsou tu další prováděcí předpisy, které dopodrobna řeší některá ustanovení zákona. Hlavním v oblasti prevence je Vyhláška Ministerstva vnitra číslo 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární ochrany a výkonu státního požárního dozoru (**vyhláška o požární prevenci**), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon o požární ochraně má osm částí:

- I. Povinnosti ministerstev a jiných státních orgánů, právnických osob a fyzických osob na úseku PO.
- II. Státní správa a samospráva na úseku PO – provádí Nařízení vlády č. 172/2001 Sb., k provedení zákona o PO ve znění pozdějších předpisů
- III. Hasičský záchranný sbor ČR (zrušena část) – nyní zákon 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru ČR.
- IV. Jednotky PO – provádí Vyhláška MV č. 247/2001 Sb., o organizaci jednotek PO
- V. Spolupráce na úseku PO
- VI. Postih právnických osob, podnikajících fyzických osob a fyzických osob.
- VII. Náhrada škody – Nařízení vlády č. 34/1986 Sb., o jednorázovém mimořádném odškodnění osob za poškození na zdraví při plnění úkolů PO.
- VIII. Společná, přechodná a závěrečná ustanovení

Ad 2) **Povinnosti fyzických osob:**

a) Základní povinnosti fyzických osob:

Každá fyzická osoba je povinna počínat si tak, aby nedocházelo ke vzniku požáru:

- zejména **při používání tepelných, elektrických, plynových a jiných spotřebičů a komínů;**
- zejména **při skladování a používání hořlavých nebo požárně nebezpečných látek,**
- zejména **při manipulaci s hořlavými látkami nebo s otevřeným ohněm či jiným zdrojem zapálení,**

A mnoho dalších povinností, viz zákon.

Ad3) **Činnosti zakázané fyzickým osobám**

Fyzická osoba nesmí:

- vědomě bezdůvodně přivolat jednotku požární ochrany,
- zneužít linku tísňového volání,
- provádět práce, které mohou vést ke vzniku požáru, **pokud nemá odbornou způsobilost požadovanou pro výkon takových prací** zvláštními předpisy
- provádět vypalování porostů.

A mnoho dalších zákazů, viz zákon.

Ad4) Povinnosti obcí na úseku PO

- 1) Obec v samostatné působnosti na úseku požární ochrany
  - zřizuje jednotku sboru dobrovolných hasičů obce (JSDHO)
  - udržuje její akceschopnost
  - zabezpečuje odbornou přípravu členů, materiální a finanční potřeby a péči o členy, jakož i o zaměstnance zařazené do JSDHO
  - poskytuje náhradu ušlého výdělků
  - zabezpečuje a hradí pro členy preventivní zdr. Prohlídky
  - zpracovává stanovenou dokumentaci PO
  - organizuje preventivně výchovnou činnost
  - další povinností viz zákon o PO

- obecně závaznou vyhláškou
  1. vydává požární řád obce
  2. stanoví podmínky k zabezpečení požární ochrany při akcích s větším počtem osob

Obecní úřad na úseku PO zpracovává další dokumentaci na základě NV č. 172/2001 Sb, k provedení zákona o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů.

Ad5) Další povinnosti uložené fyzickým osobám

Ten, **kdo je povinen vykonávat dohled** (např. rodič, opatrovník) nad osobami, které nemohou posoudit následky svého jednání, **je povinen** podle zvláštních zákonů **dbát, aby tyto osoby svým jednáním nezpůsobilý požár.**

Další povinnosti viz zákon.

Ad6) Požární ochrana při vytápění

Při používání tepelných , elektrických , plynových a jiných **spotřebičů**, u kterých není k dispozici průvodní dokumentace (návod výrobce na provoz, kontroly, údržbu, obsluhu apod.) se postupuje podle dokumentace technicky a funkčně srovnatelných druhů a typů spotřebičů.

ČSN 06 1008 Požární bezpečnost tepelných zařízení – stanoví technické požadavky na požární bezpečnost pro instalaci, navrhování a montáž tepelných zařízení ve stavbách trvalých i dočasných a v silničních vozidlech.

Požadavky na komíny a kouřovody

ČSN 73 4201 Komíny a kouřovody – Navrhování, provádění a připojování spotřebičů paliv – platí pro komíny, které jsou vedené uvnitř budovy nebo po její vnější stěně, ale i pro komíny volně stojící; platí pro komíny, které jsou určeny pro odvod spalin spotřebičů na

plynná, kapalná a tuhá paliva; norma také blíže specifikuje způsob kontroly a zkoušení komínů a kouřovodů.

Čištění komínů

Komíny a kouřovody se udržují v takovém stavebně technickém stavu, aby byla zajištěna požární bezpečnost při provozu připojených tepelných spotřebičů. Čištění a kontrola komínů kominíkem (popř. mistrem kominickým) se zabezpečuje ve lhůtách a způsobem stanoveným vyhl.č.34/2016.. Tuto službu si musí objednat i občané.

Lhůty pro čištění jsou stanoveny v závislosti na velikosti výkonu připojeného tepelného spotřebiče.

Lhůty kontrol a čištění spalinové cesty, vybírání pevných znečišťujících částí a kondenzátu a čištění spotřebiče paliv za období jednoho roku

Výkon připojeného spotřebiče paliv	činnost	Druh paliva připojeného spotřebiče paliv			
		pevné		kapalné	plynné
		Celoroční provoz	Sezónní provoz		
Do 50 kW včetně	Čištění spalinové cesty	3x	2x	3x	1x
	Kontrola spalinové cesty	1x		1x	1x
	Výběr pevných (tuhých) znečišťujících částí a kondenzátu	1x		1x	1x
Nad 50 kW	Kontrola a čištění spalinové cesty	2x		1x	1x
	Výběr pevných (tuhých) znečišťujících částí a kondenzátu	2x		1x	1x
	Čištění spotřebiče paliv	2x		Nejméně podle návodu výrobce	

Požární ochrana při skladování tuhých paliv:

Pevná paliva se ukládají odděleně od jiných druhů paliv nebo hořlavých anebo hoření podporujících látek. Při skladování látek majících sklon k samovznícení se podle druhu a způsobu umístění sleduje, zda nedochází k procesu samovznícení.

Jednotlivé druhy paliv se musí skladovat odděleně, to znamená, že se nesmí smísit např. černé a hnědé uhlí, rovněž se nesmí smísit dřevo a uhlí apod.

Ad7) Požární ochrana a hořlavé kapaliny, plyny:

Za hořlavé kapaliny se považují chemické **látky** nebo jejich směsi s definovaným **bodem vzplanutí**, které jsou při teplotách výskytu kapalné a lze u nich stanovit **bod hoření**.

Hořlavé kapaliny se třídí podle bodu vzplanutí do **4 tříd nebezpečnosti**:

Třída nebezpečnosti I – bod vzplanutí – do 21 °C včetně

Třída nebezpečnosti II – bod vzplanutí – od 21 °C – do 55°C včetně

Třída nebezpečnosti III – bod vzplanutí – od 55 °C – do 100°C včetně

Třída nebezpečnosti IV – bod vzplanutí – více než 100 °C

Ke skladování nebo ukládání **hořlavých kapalin** se používají **pouze obaly**, nádrže nebo kontejnery **k tomuto účelu určené**.

Hořlavé kapaliny, hořlavé a hoření podporující plyny se skladují **pouze v prostorách, které jsou k tomuto účelu určeny**.

Hořlavé kapaliny nelze ukládat ve společných a ve sklepních prostorách bytových domů nebo ubytovacích zařízení s výjimkou hořlavých kapalin potřebných k vytápění těchto objektů v maximálním množství 40 litrů v nerozbitných přenosných obalech pro jeden tepelný spotřebič.

V **jednotlivých a řadových garážích** lze ukládat v nerozbitných přenosných obalech nejvýše

- **40 litrů** pohonných hmot pro **osobní automobily a**
- **80 litrů** pohonných hmot pro **nákladní automobily a**
- nejvýše **20 litrů oleju** na jedno stání.

V **hromadných garážích se pohonné hmoty ani oleje neukládají**, s výjimkou provozních náplní a záložního paliva, které jsou součástí vozidel.

Požární ochrana a hořlavé a hoření podporující plyny:

Nádoby s hořlavými nebo hoření podporujícími **plyny** (např. lahve, sudy, kontejnery, nádrže) se umísťují **na snadno přístupných a dostatečně větraných** a proti nežádoucím vlivům chráněných místech.

Tyto nádoby **nelze nikdy ukládat**:

- v prostorách pod úrovní okolního terénu,
- ve světlících,
- v garážích,
- v kotelnách,
- v místech určených ke spaní,
- ve společných prostorách domů a ubytovacích zařízení.

Prázdna láhev se umísťuje a uskládá jako láhev zásobní.

Propan – butan je za normálních podmínek **plyn těžší než vzduch!** Je hořlavý, bez barvy a **nekorozivní**. Snadno zkapalňuje při běžné atmosférické teplotě. Je netoxický, ale má

mírně narkotické účinky na centrální nervovou soustavu, které vedou k depresím. Vzhledem k tomu, že může nahradit ve vzduchu kyslík, působí jako látka, která způsobuje dušení.

Ad8) Základní požadavky na bezpečnost staveb znamenají jak konkrétně je stavba zajištěna a prokazuje se **Požárně bezpečnostním řešením stavby**.

Jedna se o soubor opatření, která zajišťují aby stavba byla z požárního hlediska bezpečná:

- aby umožnila zabránění šíření požáru, což se zabezpečí **rozdělením objektu do požárních úseků**,
- aby umožnila bezpečnou evakuaci osob, zvířat, případně majetku, což se zabezpečuje členěním na **chráněné a nechráněné únikové cesty**,
- aby byl umožněn účinný protipožární zásah, což je zajišťováno **přenosnými hasicími přístroji, požárními vodovody, příjezdovými a přístupovými komunikacemi a také nástupními plochami pro požární techniku**,

Ad9) Věcné prostředky PO a požárně bezpečnostní zařízení

Věcnými prostředky PO jsou ve smyslu vyhlášky o požární prevenci myšleny prostředky používané k ochraně, záchraně a evakuaci osob, k hašení požáru a prostředky používané při činnosti jednotky PO. Z hlediska bytů a bytových domů se jedná především o hasicí přístroje.

Požárně bezpečnostní zařízení jsou systémy, technická zařízení a výrobky podmiňující požární bezpečnost stavby. Jedná se hlavně o elektrickou požární signalizací (EPS), autonomní detekce a signalizace požáru, stabilní nebo polostabilní samočinné hasicí zařízení, evakuační výtahy, nouzové osvětlení, požární dveře a uzávěry otvorů, bezpečnostní tabulky a značky.

Vhodné zařízení pro domácnost je **autonomní detekce a signalizace požáru**: jedná se o bezdrátový detektor, který reaguje na výskyt kouře, plamene nebo zvýšení teploty. Pro lokální varování a vyhlášení poplachu má zabudovanou akustickou sirénu. Kromě těchto detektorů jsou na trhu i detektory plynu, které signalizují únik plynu.

Stavby rodinných nebo bytových domů, které byly pravomocně rozhodnuty v územním řízení nebo byl vydán územní souhlas podle stavebního zákona po 1. červenci 2008, musí být již zařízením autonomní detekce a signalizace povinně vybaveny.

Toto uvádí vyhláška č. 23/2008 Sb., o technických podmínkách PO staveb.

Požár vzniká od malého zahoření a může se rozrůst do obrovských parametrů. Právě pro začínající požáry jsou určeny hasicí přístroje. Každý hasicí přístroj musí být vybaven štítkem s důležitými údaji jako například hasicí schopnost: např.: 13 A pro požáry látek v tuhém stavu, 70 B pro požáry hořlavých kapalin. Hasicí přístroj se umísťuje tak, aby byl vždy viditelný a snadno přístupný.

Počet a druh hasicích přístrojů se stanovuje s ohledem na využití objektu nebo provozu. U staveb rodinných nebo bytových domů se dle stavebního zákona po 1. červenci 2008, musí umístit potřebný počet hasicích přístrojů, který je v souladu s výhl. Č.23/2008 Sb., o technických podmínkách požární ochrany staveb.

U rodinných domů se jedná alespoň o jeden hasicí přístroj s hasicí schopností nejméně 34A. V jednotlivé garáži (jedno samostatné uzavřené stání) jeden přenosný hasicí přístroj pěnová nebo práškový s hasicí schopností 183B.

Seznam použité literatury a souvisejících právních a technických předpisů:

- zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci),
- vyhláška č. 23/22008 Sb., o technických podmínkách požární ochrany staveb,
- zákon č. 183/2006 o územním plánování a stavebním řádu ve znění pozdějších předpisů,
- ČSN 73 4201 Komíny a kouřovody – Navrhování, provádění a připojování spotřebičů paliv,
- NV č. 91/2010 o podmínkách požární bezpečnosti při provozu komínů, kouřovodů a spotřebičů paliv, platná od 1. ledna 2011.